
Procés concursal i jurisdicció voluntària

PID_00266904

Teresa Armenta Deu

Amb la col·laboració de
Sílvia Pereira Puigvert*

Temps mínim de dedicació recomanat: 3 hores

Teresa Armenta Deu

Catedràtica de Dret Processal de la Universitat de Girona.

Sílvia Pereira Puigvert*

Professora agregada de la Universitat de Girona i professora col·laboradora de la UOC.

* Ha col·laborat en el tractament didàctic, resum, activitats, glossari i bibliografia

La revisió d'aquest recurs d'aprenentatge UOC ha estat coordinada pel professor: Jordi García Albero (2019)

Cinquena edició: setembre 2019
© Teresa Armenta Deu, Sílvia Pereira Puigvert
Tots els drets reservats
© d'aquesta edició, FUOC, 2019
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Realització editorial: FUOC

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars dels drets.

Índex

Introducció	5
Objectius	7
1. Procés concursal	9
1.1. La Llei Concursal: característiques més destacables	10
1.2. Procediment concursal	10
1.3. Pressupòsits del concurs	11
1.3.1. Jurisdicció i competència, òrgans del concurs, legitimació i representació processal i defensa processal	11
1.3.2. Institut preconcursal	11
1.4. Procediment concursal ordinari: fases	12
1.4.1. Primera i segona fase: demanda de declaració de concurs i examen de la demanda i declaració de concurs	12
1.4.2. Tercera fase: fase comuna de tramitació (seccions del concurs)	13
1.4.3. Quarta fase: finalització per conveni o per liquidació ...	14
1.5. Normes processals: procediment abreujat, incident concursal i especialitats en matèria de recursos	15
1.5.1. Especificitats comunes	15
1.5.2. Procediment abreujat: especialitats concursals	16
1.5.3. Especialitats en matèria de recursos	16
1.5.4. Incident concursal	17
1.6. L'Acord extrajudicial de pagaments	18
1.6.1. Especialitats: «Concurs consecutiu» i «Acord extrajudicial de pagaments de persones naturals no empresàries»	18
1.7. Establiment d'un portal d'accés telemàtic	18
1.8. Comissió de seguiment de pràctiques de refinançament i reducció de sobreendeutament	19
1.9. Normes de dret internacional privat: concurs amb element d'estrangeria	19
2. Jurisdicció voluntària	20
2.1. Definició de jurisdicció voluntària	20
2.2. Naturalesa jurídica	20
2.3. Característiques de la jurisdicció voluntària	21
2.4. Àmbit objectiu i subjectiu d'aplicació	22
2.5. Procediment: normes generals	22

2.6. Classes d'expedients de jurisdicció voluntària	24
2.7. La conciliació preprocesal: l'expedient judicial i els nous procediments extrajudicials davant de notari o registrador	28
Resum	30
Activitats	33
Exercicis d'autoavaluació	33
Solucionari	35
Abreviatures	36
Glossari	37
Bibliografia	38

Introducció

El dret concursal i la jurisdicció voluntària constitueixen dues formes de tutela amb objectius i tractament ben diferents que hem reunit aquí perquè és un mòdul que recull els aspectes de l'assignatura que no hem tractat fins ara.

El dret concursal es pot examinar des de dues perspectives: com a forma d'execució universal al costat de la divisió judicial de patrimonis i com a procés especial articulat per a procurar la supervivència d'un ens econòmic. Aquest últim és el que prioritzem en aquest mòdul.

El procés concursal implica un tractament específic del total d'un patrimoni, generalment empresarial, adreçat a impedir-ne la liquidació i procurar que mitjançant la seva recuperació es pugui cobrar en un futur. A aquest efecte, es facilita la solució mitjançant conveni i la suspensió de tots els processos pendents davant del creditor, de manera que la liquidació és l'última solució desitjable.

La regulació legal, reformada el 2003, ha buscat reunificar una legislació caòtica i dispersa procurant afavorir una posició del creditor que en permeti la recuperació econòmica. Una altra finalitat afegida ha estat accelerar el procediment, no solament mitjançant la possibilitat d'una modalitat abreujada, sinó també reduint i simplificant els òrgans del concurs i millorant la situació del deutor, que ara pot continuar administrant el seu patrimoni, substituint la retroacció absoluta. El creditor també veu afavorida la seva situació en enfortir-se l'aplicació de la *pars conditio creditorum*.

S'ha incorporat el concurs amb elements d'estrangeria, cosa que facilita l'aplicació de la Llei concursal a l'àmbit intracomunitari, i també les declaracions jurídiques que estan fora d'aquest àmbit. També s'ha adequat la normativa a la Llei model de la Comissió de les Nacions Unides per al Dret Mercantil Internacional (CNUDMI-UNCITRAL).

La Llei 14/2013, de 27 de setembre, de suport als emprenedors i la seva internacionalització incorpora l'“Acord extrajudicial de pagaments” com a mecanisme de negociació extrajudicial de deutes d'empresaris, tant si són persones físiques o jurídiques, similar als que hi ha als països del nostre entorn.

També s'han introduït diversos mecanismes de millora de l'acord extrajudicial de pagaments amb la Llei 25/2015, de 28 de juliol, de mecanisme de segona oportunitat, reducció de càrrega financera i altres mesures d'ordre social.

Finalment, el procés concursal s'ha desenvolupat, en gran mesura, esquemàticament per a ajudar, mitjançant la imatge, a una comprensió d'allò més acurada.

La jurisdicció voluntària, per la seva banda, forma un conjunt d'actes variats adreçats a propòsits molt diferents, fins i tot en diversos ordres com la matèria civil o els negocis de comerç. Inclouen qüestions com el nomenament judicial d'auditor de comptes, la venda de vaixell comú, els actes relatius a la liquidació de societats; les protocol·litzacions de testament tancat hològraf o la manera d'elevat a escriptura pública el testament fet de paraula; la consignació judicial, el reconeixement de filiació extramatrimonial i la concessió d'emancipació en alguns supòsits; fins a l'autorització per a l'extracció d'òrgans.

No es tracta d'actes jurisdiccionals, de fet manquen de força de cosa jutjada, però, no obstant això, requereixen la intervenció d'un jutge o d'altres operadors com els notaris, perquè, en funció de la seva *auctoritas* o del seu coneixement especialitzat, resolgui l'expedient concret.

No resolen una controvèrsia, en el sentit propi del terme, sinó un expedient necessari per a fixar si més no momentàniament una situació específica, sense excloure que es pugui establir amb caràcter positiu amb vista a una altra situació jurídica, com succeeix, a títol d'exemple, amb la fixació del domicili conjugal.

Objectius

Els objectius es diversifiquen a tenor de la matèria de què es tracti, si bé comparteixen la nota comuna d'una aproximació, general però suficient, del dret concursal i de la jurisdicció voluntària.

En el cas del procés concursal els objectius específics són:

1. Conèixer la prioritat a la qual s'encamina el procés concursal, a diferència dels processos especials d'execució singular.
2. Aprendre les característiques de la Llei concursal.
3. Diferenciar els pressupostos generals de la fase comuna del concurs que no s'encaminen a la liquidació, almenys de principi.
4. Conèixer els pressupòsits del concurs en l'àmbit objectiu i subjectiu.
5. Saber en què consisteix l'institut preconcursal.
6. Conèixer la transcendència de la declaració de concurs, i diferenciar la necessitat de publicitat o no.
7. Saber quins són els efectes de la declaració de concurs.
8. Conèixer com es determina la massa activa i passiva del concurs.
9. Estudiar el conveni i les fases que té, incloent-hi la proposta anticipada i la possible oposició a la seva aprovació.
10. Determinar l'eficàcia del conveni i els efectes del seu compliment o incompliment.
11. Conèixer la fase de liquidació i les seves operacions.
12. Estudiar com es paga als creditors.
13. Saber els criteris de qualificació del concurs.
14. Aprendre la finalització del concurs i la possibilitat de reobertura.
15. Comprendre les singularitats del procediment abreujat en matèria de pressupostos i de tramitació accelerada, i també de recursos.

- 16.** Conèixer l'incident concursal i la seva procedència.
- 17.** Conèixer els pressupostos i els efectes de l'acord extrajudicial de pagaments.

Quant a la jurisdicció voluntària els objectius específics són:

- 1.** Conèixer les dificultats de reduir els múltiples actes de jurisdicció voluntària a unitat, o si més no a criteris generalment aplicables.
- 2.** Distingir els elements que poden esbossar una definició acceptable i els criteris adoptats per a aquesta finalitat.
- 3.** Conèixer les característiques de la jurisdicció voluntària i el seu contingut.
- 4.** Estudiar el règim jurídic dels actes judicials de jurisdicció voluntària.
- 5.** Conèixer les diverses classificacions dels actes de jurisdicció voluntària i algun exemple de cada classe.

1. Procés concursal

El cobrament dels creditors davant l'existència de múltiples deutes es pot articular de manera individualitzada o en conjunt. Un tractament individualitzat correspon a l'execució singular, el desenvolupament de la qual està informat pel principi *prior tempore potior iure*. Quan se substitueix l'acció individualitzada per una de conjunta, d'una banda, queda afectada la totalitat del patrimoni del deutor, mentre que de l'altra, se substitueix el principi esmentat pel de la *par conditio creditorum*, en atenció al qual es crea una comunitat de guanys i pèrdues i es reparteix el patrimoni en un ordre preestablert legalment.

En termes senzills, però pedagògics, el procés concursal persegueix evitar que una actuació mancada de coordinació sobre un patrimoni en perill redundi en la seva malversació, amb el perjudici consegüent per als creditors i per al deutor mateix. Amb l'objecte d'evitar-ho, s'han d'adoptar moltes mesures: posar totes les actuacions sota una direcció comuna, determinar el nombre de creditors (la denominada *massa passiva*), conèixer fins on arriba el patrimoni (l'anomenada *massa activa*), paralitzar l'exercici d'accions individuals contra aquest patrimoni, acumular tots els processos sobre el patrimoni, etc.

A partir d'aquí –i depenent, és clar, del balanç entre massa activa i massa passiva– caldrà arribar a un acord (conveni) voluntari o obligat, per a la qual cosa la proposta s'ha de sotmetre a la junta de creditors corresponent, que pot concloure amb l'aprovació judicial del conveni i el cessament corresponent de la situació concursal. Si no s'arriba a aquest acord o s'incompleix, s'ha de procedir a la fase de liquidació del patrimoni, la qual cosa implica efectes més severos per al deutor i la qualificació preceptiva del concurs, que ha de dilucidar si hi va haver o no culpa en el deutor per arribar a aquesta situació.

En resum, la finalitat d'aquest procediment no és tant la liquidació del patrimoni, com la satisfacció dels crèdits; per aquest motiu, encara que el procés pugui acabar amb la liquidació completa del patrimoni, aquest objectiu no és l'únic ni el més desitjat per la llei.

Com veurem en els esquemes següents, la liquidació del concurs és només una de les possibles vies de solució que pot tenir el concurs i la resolució mitjançant conveni és l'alternativa que la llei afavoreix.

A aquesta tendència es respon ara, a més, amb l'acord extrajudicial de pagaments que preveu el deutor natural i recorre a la mediació concursal.

1.1. La Llei Concursal: característiques més destacables

Procés concursal

(Llei 22/2003, de 9 de juliol, concursal)

Característiques de la regulació concursal (modificada per diferents lleis des de 2003**)

- 1) **Unitat de regulació:** el concurs passa a contenir-se en una única llei.
- 2) **Unitat de destinatari legal:** el concurs s'aplica tant a empresaris com a no empresaris, tot i que té una major incidència respecte dels primers.
- 3) **Unitat de procediment:** els procediments concursals deixen de ser 4 per convertir-se en un de sol (abans suspensió de pagaments i fallida, quitament i espera i concurs).
- 4) **Reducció i simplificació dels òrgans del concurs:** només l'Administració concursal és un òrgan necessari.
- 5) **Millora de la situació jurídica del deutor:** la declaració de concurs no el priva, en tot cas, de la facultat d'administrar i disposar del seu patrimoni.
- 6) Recentment, **l'acord extrajudicial de pagaments:** com a mostra de l'extrajurisdiccionalització que amara el nostre ordenament en tots els àmbits.

**Llei 38/2011, Llei 9/2012, Llei 14/2013, Llei 26/2013, Llei 1/2014, Reial decret llei 4/2014, Reial decret llei 11/2014, Llei 17/2014, Llei 9/2015 o la Llei 25/2015.

1.2. Procediment concursal

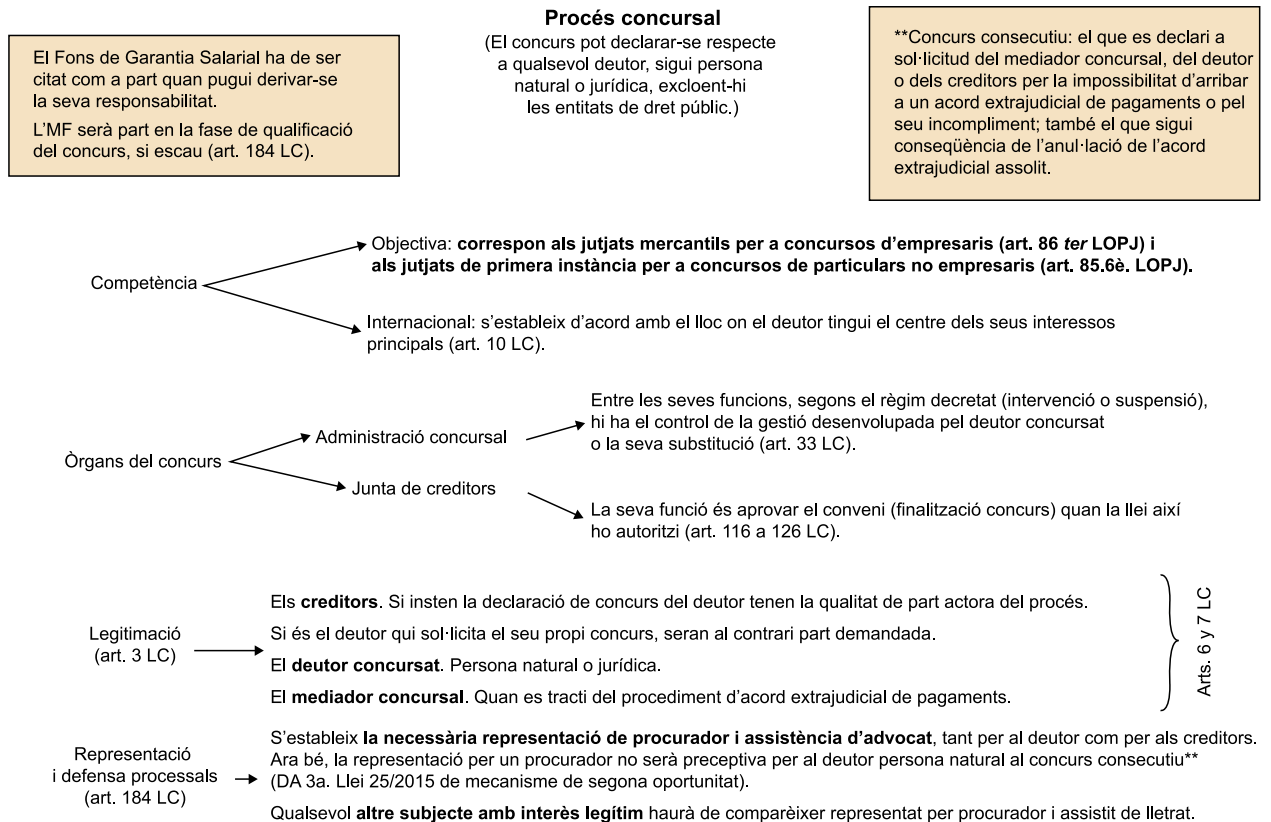
Conforme a la unitat comentada, actualment només hi ha un procediment que tendeix a una finalitat ordinària, el conveni, i un altre de no desitjat però possible, la liquidació, aplicable amb independència de la condició del subjecte que incorre en aquesta situació.

Sense perjudici de l'aplicació subsidiària de la Llei d'enjudiciament civil per a tot allò que no regula la Llei concursal, aquest últim text conté la normativa d'aquest procediment.

Destaca la regulació de normes processals d'aplicació general a tot el procediment concursal, que admet, a més, una **versió abreujada** i la creació d'un **incident concursal** per a les qüestions que se suscitin durant el concurs i aquesta llei no assenyali una altra tramitació. En matèria de recursos, es preveuen algunes especialitats en nom essencialment de la simplificació i l'acceleració.

1.3. Pressupòsits del concurs

1.3.1. Jurisdicció i competència, òrgans del concurs, legitimació i representació processal i defensa processal

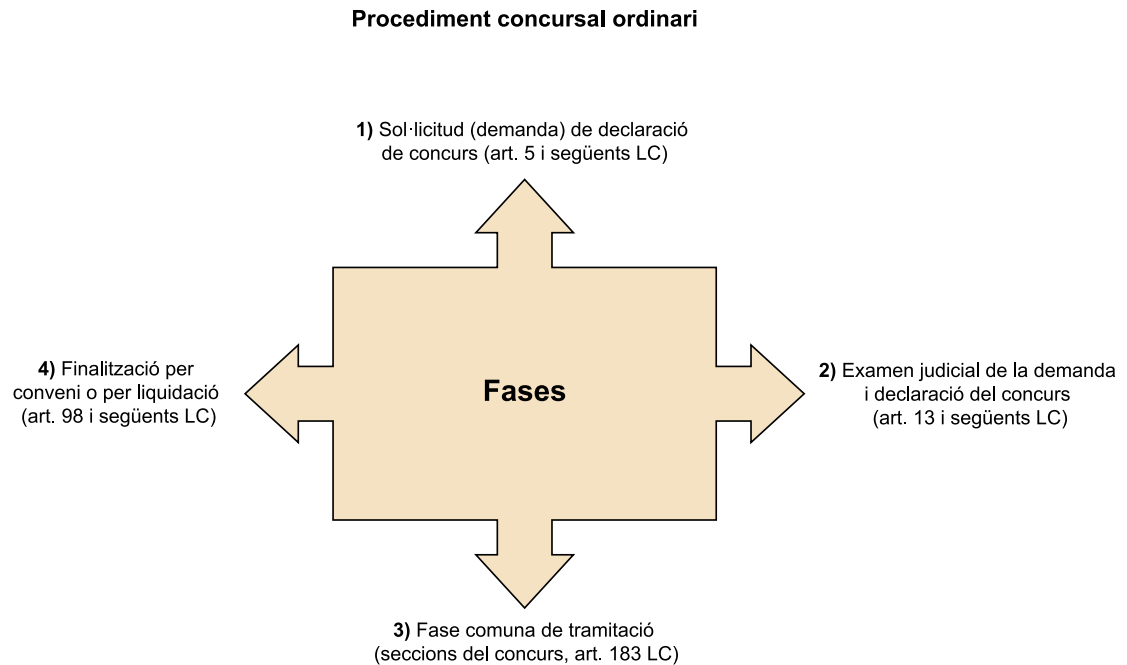
1.3.2. Institut preconcursal

El deutor pot posar en coneixement del jutjat competent per a la declaració del concurs que ha iniciat negociacions per arribar a un acord de refinançament o per obtenir adhesions a una proposta anticipada de conveni. Formulada aquesta comunicació, no és exigible el deure de sol·licitar la declaració de concurs voluntari (art. 5 bis 1 i 2 LC). Transcorreguts els tres mesos de la comunicació al jutjat, el deutor, tant si ha arribat a l'acord o les adhesions com si no, ha de sol·licitar la declaració de concurs en el mes hàbil següent, tret que es trobi en estat d'insolvència (art. 5.4 bis LC).

En el cas en què se sol·liciti un acord extrajudicial de pagament, un cop el mediador concursal proposat accepti el càrrec, el registrador mercantil o notari al qual s'hagués sol·licitat la designació del mediador concursal haurà de comunicar, d'ofici, l'obertura de les negociacions al jutjat competent per a la declaració de concurs (art. 5 bis.1 LC).

1.4. Procediment concursal ordinari: fases

Vegem a continuació quines són les quatre fases del procediment concursal ordinari.

1.4.1. Primera i segona fase: demanda de declaració de concurs i examen de la demanda i declaració de concurs

En l'esquema següent es presenten la primera i la segona fase del procediment concursal ordinari.

Primera fase: sol·licitud (demanda) de declaració de concurs (art. 5 i següents LC)

Escrit de sol·licitud de declaració de concurs, que pot ser presentat per a qualsevol dels subjectes legitimats.

Per al deutor és obligatori presentar l'escrit si coneix la seva **insolvència** (cal demostrar documentalment l'estat d'insolvència).

Els creditors o altres persones legitimades podran instar la declaració de concurs expressant en l'escrit tot el que sigui rellevant sobre els crèdits (si ho sol·licita el creditor també es contempla el paràmetre de la **insolvència**, encara que justificat de manera diferent, art. 24).

****L'escrit de sol·licitud de declaració de concurs el pot presentar el creditor (concurso caràcter necessari) o el deutor (concurso caràcter voluntari).**

Cal tenir presents els articles 184 i 23 i 24 LC.

Segona fase: examen judicial de la demanda i declaració del concurs (art. 13 i següents LC)

La demanda es presenta davant el jutjat competent i si hi ha defectes esmenables es concedeix un termini d'esmena.

Vegem les casuístiques següents, en què no hi ha defectes o s'han esmenat:

- Si el deutor ha estat el demandant, **es declara el concurs** quan es comprova la situació d'insolvència. Altrament, no es declara el concurs. El deutor, per a la declaració de concurs, podrà posar en coneixement del jutjat competent que ha iniciat negociacions per arribar a un **acord de refinançament** dels previstos en l'art. 71 bis.1 i en la Disposició addicional quarta LC. En el cas de l'**acord extrajudicial de pagaments**, també es comunicarà l'obertura de les negociacions per a la declaració de concurs.

- Si la demanda la presenta qualsevol dels altres legitimats (diferent del deutor), **s'admet a tràmit i hi ha declaració de concurs** quan es comprova la situació d'insolvència. A més, abans de la declaració de concurs s'obre un procediment específic contradictori per a determinar tal insolvència.

Art. 21 LC: **La interlocutòria de declaració de concurs és immediatament executiu i contindrà el caràcter del concurs****, amb indicació, si s'escau, que el deutor ha sol·licitat la liquidació o ha presentat proposta anticipada de conveni, les mesures cautelars pertinents, crida als creditors perquè posin en coneixement de l'Administració concursal l'existència dels seus crèdits, publicitat que hagi de donar-se a la declaració de concurs, etc.

1.4.2. Tercera fase: fase comuna de tramitació (seccions del concurs)

L'esquema següent descriu la tercera fase del procediment concursal ordinari.

Tercera fase: fase comuna de tramitació (seccions del concurs, art. 183 LC)

Secció primera: declaració del concurs

Secció segona: intervenció Administració concursal

Secció tercera: fixació dels efectes de la declaració de concurs sobre el deutor, sobre els creditors i sobre els contractes

****La classificació dels crèdits entre: privilegiats (amb caràcter especial o general), ordinaris i subordinats, segons el que prescriuen els art. 89 a 93 LC.**

Sobre el deutor: té el deure de comparèixer davant el Jutjat mercantil i de col·laborar. En cas de concurs voluntari (el mateix deutor és qui sol·licita la declaració de concurs), gaudeix de les facultats patrimonials previstes en l'art. 40 LC.

Sobre el creditor: els seus crèdits queden integrats en la massa passiva del concurs (en la massa passiva hi ha els deutes contrets per l'empresa). A partir d'aquí es diferencien altres efectes en els art. 50 i següents LC.

Sobre els contractes: es manté la vigència de tots els contractes signats pel deutor en tots els casos en què sigui possible i sempre que no perjudiqui les finalitats del mateix concurs (art. 61 i següents LC).

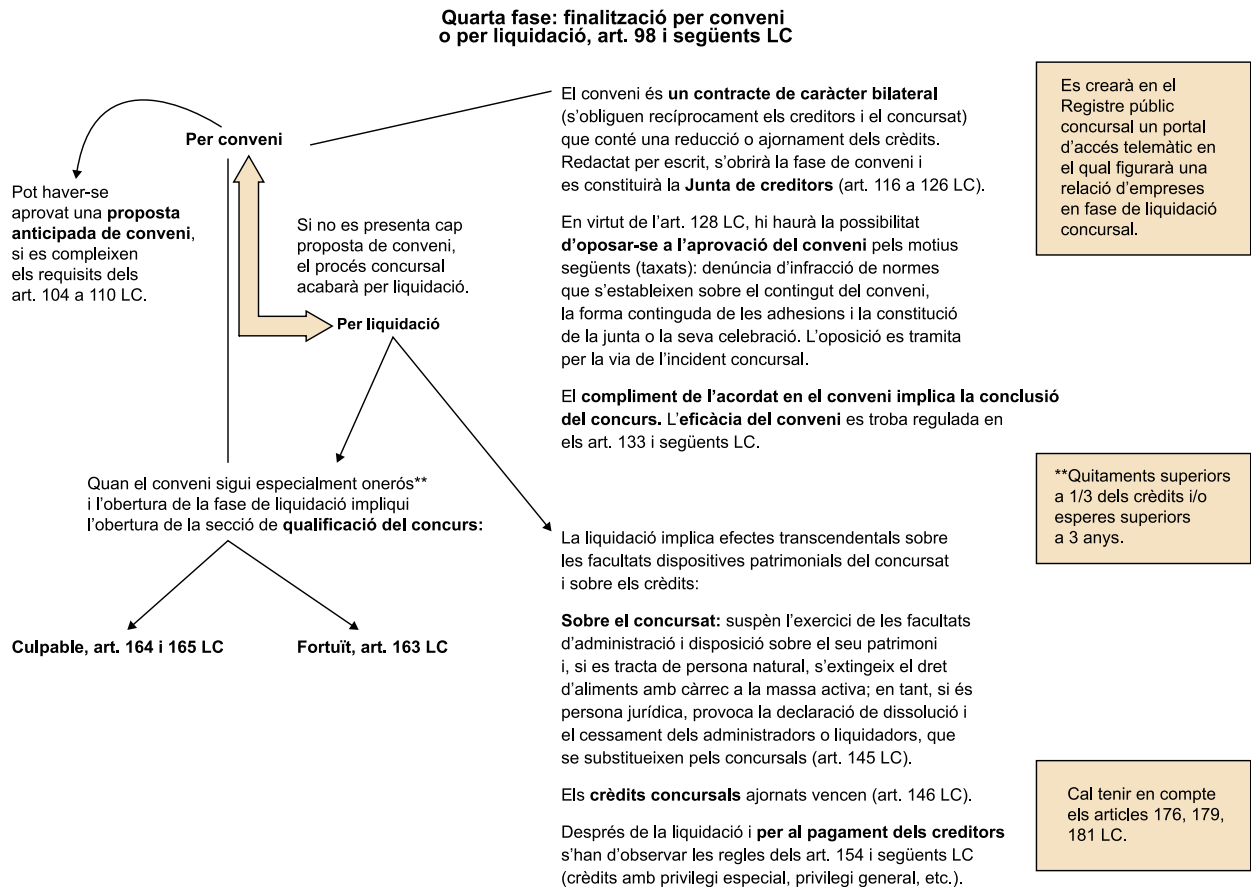
Secció quarta: informe de l'administració concursal i determinació de les masses

Puede haber la impugnación del inventario y de la lista de acreedores, las comunicaciones posteriores de créditos, las consecuencias de la falta de impugnación y el procedimiento de modificación de la lista y sus efectos (arts. 95 a 97 ter LC).

Art. 76 i següents LC: inventari de la massa activa (que comprèn tots els béns patrimonials de l'empresa concursada); llista de creditors, inclosos els seus crèdits (privilegiats, ordinaris i subordinats)** i imports; escrit d'avaluació de les propostes de conveni que s'hagin presentat, si escau.

1.4.3. Quarta fase: finalització per conveni o per liquidació

Finalment, l'esquema següent sintetitza la quarta i última fase del procediment concursal ordinari.

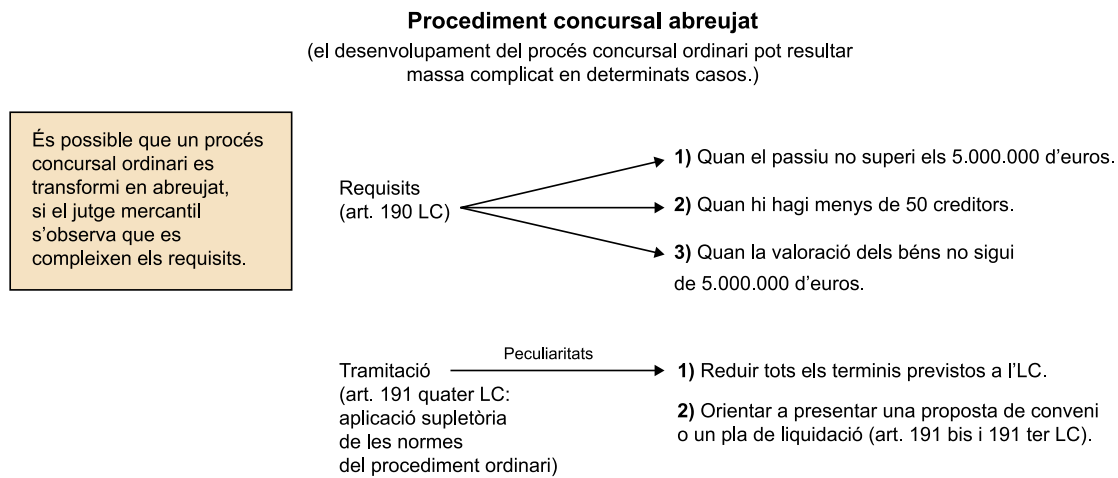
1.5. Normes processals: procediment abreujat, incident concursal i especialitats en matèria de recursos

Amb l'objectiu unificador assenyalat a l'inici d'aquest tema, la Llei concursal dedica un títol al que es denomina *normes processals i sistema de recursos*. Aquestes normes, que no constitueixen un procés especial, atenen diversos temes que el legislador concursal ha considerat útil reunir en un sol apartat. En aquesta matèria destaca l'incident concursal, a la tramitació del qual es remeten totes les qüestions per a les quals la mateixa Llei no n'assenyala una altra d'específica.

1.5.1. Especificitats comunes

- 1) Com a conseqüència de la naturalesa universal que té, el procés concursal se substancia d'ofici (art. 186 LC).
- 2) Els incidents no tenen caràcter suspensiu, excepte acord exprés del jutge en sentit contrari (art. 186 LC).
- 3) La prejudicialitat penal implica que la incoació de procediments criminals relacionats amb el concurs no en provoca la suspensió (art. 189 LC).

1.5.2. Procediment abreujat: especialitats concursals

1.5.3. Especialitats en matèria de recursos

La regulació dels recursos es remet a les normes comunes de la Llei d'enjudiciament civil. No obstant això, presenten les especificitats següents:

- Els recursos contra les resolucions dictades pel Lletat de l'Administració de Justícia en el concurs són els mateixos que preveu la Llei d'enjudiciament civil i s'han de substanciar en la forma que s'hi determina.
- Els recursos contra les resolucions dictades pel jutge en el concurs s'han de substanciar en la forma que preveu la LEC, amb les modificacions que s'indiquen a continuació i sense perjudici del que preveu l'article 64 LC.
- Contra les providències i interlocutòries que dicti el jutge del concurs només és possible el recurs de reposició, tret que en aquesta llei s'exclouï tot recurs o se n'atorgui un altre de diferent.
- Contra les interlocutòries resolutòries de recursos de reposició i contra les sentències dictades en incidents concursals promoguts en la fase comuna o en la de conveni no és possible cap recurs, però les parts poden reproduir la qüestió en l'apel·lació més propera sempre que hagin formulat protesta en el termini de cinc dies. A aquests efectes, es considera apel·lació la que correspongui enfront de la resolució d'obertura de la fase de conveni, la que acordi l'obertura de la fase de liquidació i la que aprovi la proposta anticipada de conveni. Se n'exceptuen les sentències dictades en els incidents als quals es refereixen l'article 72.4 i l'article 80.2 LC, que són apel·lables directament. Aquest recurs d'apel·lació té caràcter preferent.

- Contra les sentències que aprovin el conveni, o les que resolguin incidents concursals plantejats posteriorment o durant la fase de liquidació, és possible recurs d'apel·lació, que s'ha de tramitar amb caràcter preferent.

El jutge del concurs, d'ofici o a instància de part, pot acordar motivadament, en admetre el recurs d'apel·lació, la suspensió de les actuacions que es puguin veure afectades per la seva resolució. La decisió pot ser revisada per l'Audiència Provincial a sol·licitud de part formulada en l'escrit presentat davant d'aquella en els cinc dies següents a la notificació de la decisió del jutge del concurs. En aquest cas aquesta qüestió s'ha de resoldre amb caràcter previ a l'examen del fons del recurs i dins dels deu dies següents a la recepció de les actuacions pel tribunal, sense que contra la interlocutòria que es dicti es pugui interposar cap recurs. Si s'ha sol·licitat la suspensió del conveni en recórrer, el jutge la pot acordar amb caràcter parcial.

És possible recurs de cassació i extraordinari per infracció processal, d'acord amb els criteris d'admissió previstos en la LEC, contra les sentències dictades per les audiències relatives a l'aprovació o compliment del conveni, a la qualificació o conclusió del concurs, o que resolguin accions que comprenen les seccions tercera i quarta.

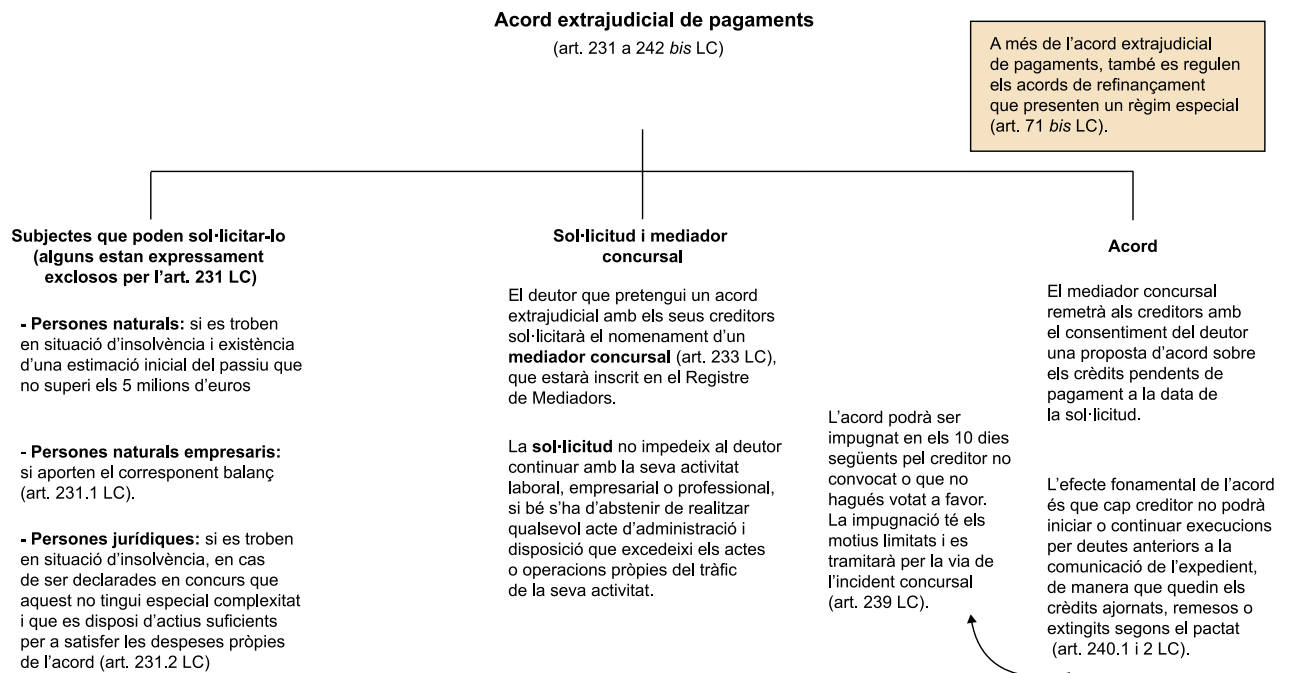
1.5.4. Incident concursal

Incident concursal (art. 192 a 196 LC)

En ocasions, la pròpia LC impedeix o exclou expressament el plantejament de l'incident concursal.

- ▶ **Objecte:** és la via per a resoldre tots els incidents que no tinguin una tramitació especial ni en l'LC ni a la LEC per remissió expressa d'aquella. La tramitació del procés concursal, sobretot l'ordinari, pot comportar que se suscitin multitud de qüestions incidentals que s'han de resoldre. L'LC ha creat un incident concursal en el qual s'estableix un procediment comú per a la resolució de totes aquestes qüestions.
- ▶ **Competència funcional:** s'atribueix al Jutjat mercantil que s'ocupa del procés concursal ordinari o abreujat (concursos d'empresaris, art. 86 ter LOPJ) i al Jutjat de primera instància que s'ocupa del procés concursal ordinari o abreujat (concursos de particulars no empresaris, art. 85.6è. LOPJ).
- ▶ En virtut de l'art. 193 LC, la **part actora** de l'incident concursal és la que l'insti. La **part demandada** és aquella contra la qual es dirigeix la demanda i qualsevol altra que s'oposi al sol·licitat pel demandant incidental.
- ▶ **Procediment:** l'incident s'inicia per demanda (contingut formal de l'art. 399 LEC, demanda de judici ordinari). Si s'admet, es trasllada a les parts demandades perquè la contestin per escrit. Se celebra una vista pels tràmits del judici verbal, amb caràcter excepcional (art. 194 LC). L'incident acaba per sentència en el termini de 10 dies. Aquesta sentència tindrà efectes de cosa jutjada (art. 196 LC).

1.6. L'Acord extrajudicial de pagaments

1.6.1. Especialitats: «Concurs consecutiu» i «Acord extrajudicial de pagaments de persones naturals no empresàries»

Es considera concurs consecutiu el que es declari a sol·licitud del mediador concursal, del deutor o dels creditors per la impossibilitat d'aconseguir un acord extrajudicial de pagaments o perquè s'incompleixi. També ho serà el que sigui conseqüència de l'anul·lació de l'acord extrajudicial aconseguit. El seu règim s'atindrà al que disposa l'article 242.2 LC.

L'acord extrajudicial de pagaments de persones no naturals no empresàries constitueix una especialitat el desenvolupament de la qual davant de notari es regeix pel que disposa l'article 242 bis LC.

1.7. Establiment d'un portal d'accés telemàtic

Es crearà en el registre públic concursal un portal d'accés telemàtic en el qual figurarà una relació de les empreses en fase de liquidació concursal i tota la informació que sigui necessària per facilitar l'alienació del conjunt dels establiments i explotacions o unitats productives (disposició addicional segona, Llei 9/2015 de mesures urgents en matèria concursal).

1.8. Comissió de seguiment de pràctiques de refinançament i reducció de sobreendeutament

Per intentar evitar situacions com les que hi havia en els últims anys, es crea una comissió de seguiment de pràctiques de refinançament i concursals, composta per representants ministerials, del Banc d'Espanya i un jutge, que realitzarà seguiments, avaluacions, verificacions del compliment dels codis de bones pràctiques i emetrà informes anuals que remetrà al Govern i a la Comissió d'Economia i Competitivitat del Congrés dels Diputats (disposició addicional tercera, Llei 9/2015 de mesures urgents en matèria concursal).

1.9. Normes de dret internacional privat: concurs amb element d'estrangeria

La Llei concursal conté normes de dret internacional privat relatives als concursos amb element estranger (títol IX, art. 199 a 230 LC).

Seguint com a model el Reglament (CE) núm. 1346/2000, sobre procediments d'insolvència, es persegueix facilitar l'aplicació d'aquest text i la mateixa Llei concursal a l'àmbit intracomunitari, i també altres relacions jurídiques que estan fora d'aquest àmbit. En aquest últim sentit, la normativa s'adequa també a la Llei model de la Comissió de les Nacions Unides per al Dret Mercantil Internacional (CNUDMI-UNCITRAL), sobre insolvència transfronterera, recomanada per l'Assemblea General de l'ONU en la Resolució 52/158, de 15 de desembre de 1997.

La competència internacional per a declarar i tramitar el concurs es basa en el lloc de situació del centre dels interessos principals del deutor.

2. Jurisdicció voluntària

La jurisdicció voluntària ha estat objecte d'una reforma legal substancial per Llei 15/2015, de 3 de juliol. Les explicacions que segueixen s'han d'atenir al contingut d'aquesta norma.

2.1. Definició de jurisdicció voluntària

El caràcter heterogeni dels expedients que es comprenen en el citat text i en altres específics i la seva complexa naturalesa segueixen fent molt difícil citar una definició que no n'incorpori molts i simultàniament deixi fora d'altres.

A la tessitura de citar alguna definició cal acceptar la següent: "aquella funció que exerceixen els jutges i altres funcionaris (judicials i no judicials) de decidir, d'acord amb normes i procediments establerts legalment, sobre assumptes no controvertits directament que requereixen de la seva autoritat o coneixement especialitzat per a produir uns efectes jurídics determinats".

2.2. Naturalesa jurídica

Arrossegant la dificultat del concepte, ja es percep que no ens trobem davant d'una activitat exclusivament jurisdiccional, sinó que en ocasions serà procesal, quan s'atribueixi al Lletrat de l'Administració de Justícia, i en altres, de manera alternativa, això és a elecció de qui inicia l'expedient, podrà ser resolt pel Lletrat de l'Administració de Justícia, el notari o el registrador.

Tampoc és una activitat totalment voluntària, ja que en alguns supòsits no existeix una altra manera d'aconseguir l'efecte jurídic desitjat.

De fet, la seva naturalesa serà mixta i abastarà qüestions tan diverses com:

- Actes que sorgeixen davant la necessitat d'atorgar plena validesa a determinades situacions o relacions jurídiques, en les quals la plena capacitat dels subjectes de dret i la naturalesa del tràfic jurídic privat resulten insuficients. Aquests casos, no menyspreables, exigeixen la intervenció d'un jutge, notari o algun altre operador jurídic per a dotar-lo de validesa. La qualificació i posició d'aquests subjectes permet autoritzar o constituir directament aquesta situació o relació jurídica. Així succeeix, per exemple, quan mor una persona sense cap disposició o última voluntat; en el dipòsit d'efectes mercantils; en el de venda de vaixell comú; la delimitació i fitació; les actes de notorietat, i una llarga llista de la qual es dona compte en l'últim apartat, dedicat a la jurisdicció voluntària.

- Actes en els quals els subjectes d'una determinada relació o situació jurídica necessiten la intervenció d'un jutge per a dirimir una controvèrsia, sense que tinguin, no obstant això, les notes característiques d'un procés judicial. Aquest és el cas, per exemple, de la determinació del domicili conjugal o el nomenament d'un perit per a valora danys coberts per una assegurança.
- Supòsits en què se sol·licita la intervenció judicial per a evitar perjudicis futurs en relació amb tercers. Així succeeix, per exemple, en la consignació judicial o la denúncia de pèrdua o sostracció de documents per a evitar-ne la utilització.
- Expedients que s'encomanen a notaris i registradors, en atenció, d'una banda, a la seva especialització, i de l'altra, a descarregar en la mesura del possible a l'Administració de Justícia. Aquests no es contemplen en la Llei de Jurisdicció Voluntària de 2015, encara que aquí es farà una menció als mateixos per poder contemplar el panorama general de la jurisdicció voluntària.

2.3. Característiques de la jurisdicció voluntària

Partint de l'heterogeneïtat assenyalada podem indicar tres característiques preponderants encara que tinguin alguna excepció. Es tracta de:

1) Desjudicialització

Tot i que en algun expedient serà imprescindible la intervenció jurisdiccional, es busca que aquesta sigui mínima, i fins i tot que quan així succeeixi correspongui més aviat a l'Oficina Judicial. Només queden afectats de la reserva jurisdiccional aquelles qüestions que afecten directament drets fonamentals o suposen afectació d'interessos de menors o de persones que han de ser especialment protegides (bàsicament, drets de persones i de família).

2) Alternativitat

De determinats expedients entre la seva resolució pel Lletrat de l'Administració de Justícia o per notaris o registradors. La idea en aquest cas és afavorir la capacitat d'elecció del ciutadà, ja per raons de confiança, ja per raons de menor cost.

3) Especialitat

Es tracta d'una matèria especial, respecte de la qual l'aplicació de la Llei d'enjudiciament civil resulta supletòria.

2.4. Àmbit objectiu i subjectiu d'aplicació

1) Àmbit objectiu

Des d'un punt de vista objectiu, correspon a la jurisdicció voluntària les matèries contemplades en el seu articulat, sense perjudici, com s'ha avançat, que hi hagi altres incorporades a la Llei del Notariat o la Llei del Registre Civil, entre d'altres que s'han vist modificades per la seva entrada en vigor.

2) Àmbit subjectiu

Els òrgans judicials espanyols seran competents per a conèixer els expedients de jurisdicció voluntària suscitats en els casos internacionals quan concorrin els furs de competència internacional recollits en els tractats internacionals i altres normes en vigor a Espanya. En els supòsits no regulats per aquests tractats i altres normes internacionals, la competència vindrà determinada per la concurrència dels furs de competència internacional recollits a la LOPJ (art. 21 i 22 LOPJ).

Pel que fa a la competència objectiva correspondrà als jutjats de primera instància o mercantils (art. 2.1 LJV en relació amb el que preveu l'art. 86 ter LOPJ).

La competència territorial es fixarà en cada cas concret, a manca de regulació específica en l'art. 2,2 LJV. Únicament es prohibeix expressament la submissió expressa i tàcita.

Les parts es denominen sol·licitants o interessats i s'atindran quant a capacitat al que es disposa amb caràcter general en els articles 6 a 9 LEC.

La capacitat de postulació no està sotmesa a criteri general. En general els expedients de Dret de Persones o de Família no requereixen advocat ni procurador (art. 3.2 LJV).

2.5. Procediment: normes generals

Regulats amb caràcter general i supletori en els articles 13 i 8 LJV transcorre a través de les següents fases:

1) Sol·licitud i possible acumulació (art. 14 LJV)

S'iniciarà mitjançant sol·licitud de la persona interessada o del MF si s'escau. El seu contingut ha d'especificar els elements necessaris (subjectes, causa de demanar i el que es demana). La sol·licitud s'acompanyarà dels documents especificats en l'art. 14.1,II LJV i les còpies necessàries.

L'acumulació d'expedients, si s'escau, se sotmetrà al que disposa l'art. 71ss LEC, per remissió de l'art. 8 LJV (aplicació supletòria).

2) Admissió, citació, compareixença i eventual oposició (articles 15; 17, 18, 5 i 6, LJV)

Presentada la sol·licitud, el Lletrat de l'Administració de Justícia examinarà la concurrència dels pressupostos processals (jurisdicció, competència, capacitat i postulació) i si no en concorre algun instarà l'esmena, si s'escau. Si no és esmenable s'arxivarà l'expedient. En cas positiu es procedirà a la citació.

Després de la compareixença i exposició de les al·legacions, cal que hi hagi oposició, si bé aquesta no impedeix la continuació de l'expedient (art. 17, 3 LJV).

La prova no és imprescindible, però podrà ser ordenada pel jutge o el Lletrat de l'Administració de Justícia si així ho estima procedent (art. 5 LJV).

3) Decisió de l'expedient, efectes i gestos (articles 19, 21 i 7 LJV)

El jutge o el Lletrat de l'Administració de Justícia resoldran mitjançant interlocutòria o decret, segons a qui correspongui (art. 19,1 LJV).

La resolució no té força de cosa jugada positiva o negativa (art. 19,3 i 4 LJV).

Les despeses ocasionades aniràn a càrrec del sol·licitant, excepte disposició expressa en contra (art. 7 LJV).

4) Recursos, execució i mesures cautelars (art. 20 i 22 LJV).

En general es podrà interposar recurs de reposició (art. 20,1 LJV). Si prové del Lletrat de l'Administració de Justícia, el decret és susceptible de revisió davant el superior jeràrquic (l'AP) (art. 20.2 LJV). El recurs no tindrà efectes suspensius, excepte disposició legal en contra (art. 20.2 LJV).

Cabran mesures cautelars en atenció a la remissió subsidiària de l'art. 8 LJV, d'acord amb el que preveu l'art. 732.1 LEC.

L'execució de la resolució ferma es regirà d'acord amb el previst en els articles 521 i 522 LEC.

2.6. Classes d'expedients de jurisdicció voluntària

Seguint l'ordre establert en la Llei de 2015 i incorporant aquells expedients d'altres lleis, ni que sigui per nomenar-los, ens limitarem a assenyalar la seva classificació i alguna nota significativa. S'incorporen, així mateix, els expedients i procediment notariais i registrals en matèria mercantil (apartat g).

1) Expedients en matèria de persones:

S'atribueixen majoritàriament als jutges, i quan es concedeix competència al Lletat de l'Administració de Justícia (com el nomenament de defensor judicial o la declaració d'absència o mort) es fa en exclusiva, sense alternativitat amb els notaris.

A causa del seu objecte els costos són mínims per la qual cosa es pot acudir sense advocat ni procurador, llevat d'alguna excepció (remoció de tutor o curador; disposició de menors i persones amb capacitat modificada, si el valor supera els 6.000 euros).

Es tracta dels següents expedients:

- Expedient d'autorització o aprovació judicial del reconeixement de la filiació no matrimonial.
- Expedient d'habilitació per comparèixer en judici i nomenament de defensor judicial.
- Acolliment de menors.
- Expedients judicials en matèria d'adopció.
- Expedients judicials relatius a la tutela, curatela i guarda de fet; la concessió judicial de l'emancipació i del benefici de la majoria d'edat.
- Expedient per a l'adopció de mesures de protecció del patrimoni de persona amb discapacitat.
- Expedient per a l'obtenció d'aprovació judicial del consentiment prestat a intromissions legítimes en el dret a l'honor, a la intimitat o la pròpia imatge de menors o persones amb capacitat modificada judicialment.
- Expedients per a l'obtenció d'autorització o aprovació judicial per realitzar actes de disposició, gravamen o altres referits a béns o drets de menors o persones amb capacitat modificada judicialment.
- Expedients de declaració d'absència o mort.

- Expedients per a la constatació de la concurrència del consentiment lliure i conscient del donant per a trasplantament d'òrgans entre vius; i l'acolliment de menors i la declaració de defunció (articles 23 a 80).

2) En matèria de família:

El fet que es tracti de dos col·lectius de persones especialment protegits obliga que conegui en exclusiva el jutge i a més que hi intervingui el MF.

A aquests assumptes se n'ha afegit un altre, com el relatiu a la necessitat de resoldre disputes sorgides entre cònjuges sobre qüestions relatives a la seva relació conjugal (en el patrimonial o en el personal).

Finalment, en les disposicions finals de la LJV s'ha introduït la possibilitat que subjectes diferents del jutge (Lletrat de l'Administració de Justícia i notaris) puguin celebrar matrimonis, separar-los i dissoldre'ls, sempre que sigui per acord, sense fills menors o amb capacitat judicialment disminuïda.

Els expedients són els següents:

- Expedient judicial de dispensa de l'impediment de mort dolosa del cònjuge anterior i del parentiu per contraure matrimoni.
- Expedients judicials relatius a l'adopció de mesures específiques per al cas de desacord en l'exercici de la pàtria potestat.
- Expedients judicials relatius a casos de desacord conjugal i a l'administració de béns de guanys.
- Expedients judicials relatius a l'exercici inadequat de la potestat de guarda o d'administració dels béns del menor o persona amb capacitat modificada judicialment; la intervenció judicial en els casos de desacord conjugal i administració de béns de guanys (articles 81 a 90).
- Procediment davant el lletrat de l'Administració de Justícia o notari de tramitació i celebració de matrimoni (que entrarà en vigor el 2018 per una esmena presentada al Senat a última hora).
- Procediment davant el Lletrat de l'Administració de Justícia o notari de separació i divorci de mutu acord en matrimoni sense fills menors o amb capacitat modificada judicialment.

3) En matèria de dret successori:

En aquesta matèria es redueix notablement la intervenció judicial, contemplant expedients atribuïts al Lletrat de l'Administració de Justícia i als notaris i altres exclusivament a aquests últims.

Comprenen els següents:

- Expedients relatius a la marmessoria (amb competències del jutge, Lletrat de l'Administració de Justícia o notari, segons els casos).
- Expedients relatius als comptadors-partidors datius (amb competència del Lletrat de l'Administració de Justícia i dels notaris).
- Expedient judicial relatiu a l'acceptació i repudiació d'herència (articles 93-95).
- Procediment notarial d'acceptació d'herència a requeriment.
- Procediment notarial d'acceptació de l'herència a benefici d'inventari i formació d'inventari.
- Procediment notarial de presentació, adveració, obertura i protocol·lització dels testaments hològrafs.
- Procediment notarial de presentació, adveració, obertura i protocol·lització dels testaments atorgats de forma oral.
- Procediment notarial relatiu a la declaració d'hereus abintestat, i procediment administratiu quan l'hereu és l'Estat.

4) En matèria de dret d'obligacions

En aquests expedients hi ha competències compartides entre jutges, Lletrat de l'Administració de Justícia i notaris, a tenor del contingut. El primer es reserva la fixació del termini per al compliment de l'obligació en suposar emetre una declaració de dret substantiu; en tant la reclamació de deutes no contradites o la conversió d'un deute dinerària a títol executiu s'encomana al notari.

Comprenen els següents:

- Expedient judicial relatiu a la fixació del termini per al compliment d'una obligació quan no estigui assenyalat (articles 96-99).
- Expedient judicial de fixació de termini i procediments relatius a l'oferiment de pagament i la consignació.
- Procediment notarial de reclamació de deutes no contradits.

5) En matèria de drets reals

La seva regulació no es contempla en la Llei de Jurisdicció Voluntària, sinó que es troba dispersa entre la Llei del Notariat i el Codi Civil, i no com a expedients sinó com a procediments registrals o notariaus.

A més, l'alternativitat no opera en aquest cas, sinó que si estan regulats en la LJV s'atribueixen en exclusiva als jutges (com l'autorització a usufructuari) i al Lletrat de l'Administració de Justícia (com la delimitació de finques no inscrites). Si la seva regulació està fora de la LJV, la competència és exclusiva de registradors i notaris, com la delimitació de finques inscrites i els expedients de domini.

- Expedient d'autorització judicial a l'usufructuari per reclamar crèdits vençuts que formen part de l'usdefruit (articles 100 a 103).
- Expedient judicial de delimitació de finques no inscrites (amb referència al procediment de delimitació de finques inscrites i d'immobles de titularitat pública).
- Procediment registral i notarial relatiu a la immatriculació de finques no inscrites (expedient de domini) i altres relacionats amb inscripcions registrals.

6) Expedients de subhastes voluntàries judicials i notariaus

Constitueix un exemple clar de l'alternativitat. D'acord amb la regulació legal cal que la subhasta voluntària tingui lloc al jutjat davant el Lletrat de l'Administració de Justícia, o davant el notari. Serà el ciutadà qui decideixi, tenint present que és de les hipòtesis en què no es requereix advocat ni procurador. La subhasta se celebrarà a través del Portal de Subhastes, possibilitant la subhasta electrònica; tipus de subhasta que hi cap tant en un cas com en l'altre.

7) Expedients de jurisdicció voluntària i procediments notariaus i registrals en matèria mercantil

Comprenen majoritàriament casos relatius al dret de societats i entre els mateixos la reserva jurisdiccional només s'aplica en l'exhibició de llibres (perquè pot estar en joc el dret a la intimitat) i la dissolució de societats (per la rellevància de privar un subjecte de personalitat jurídica).

La resta d'expedients es reparteix (nova mostra d'alternativitat) entre el Lletrat de l'Administració de Justícia, els registradors i els notaris, a elecció de l'interessat. La via judicial requereix d'avocat i procurador, a diferència de les subhastes.

Es tracta dels següents:

- Expedient judicial relatiu a l'exhibició de llibres de les persones obligades a portar la comptabilitat.
- Expedient de convocatòria de juntes generals: competència del Lletrat de l'Administració de Justícia i registradors.
- Expedients de nomenament i revocació de liquidador, auditor o intervenitor d'una entitat realitzat davant Lletrat de l'Administració de Justícia o registrador mercantil.
- Expedient dirigit a sol·licitar la reducció de capital social i de l'amortització o alienació de les participacions o accions, atribuït al Lletrat de l'Administració de Justícia i registradors mercantils.
- Expedient judicial de dissolució de societats.
- Expedient per a la convocatòria de l'Assemblea General d'Obligacionistes, atribuït al Lletrat de l'Administració de Justícia i registradors mercantils.
- Expedient judicial i procediment notarial relatiu al furt, pèrdua o destrucció de Títol Valor o Representació de parts de soci.
- Expedient judicial i procediment notarial per al nomenament de perit en els contractes d'assegurança.
- Procediment notarial per al dipòsit de béns mobles, valors o efectes mercantils.

2.7. La conciliació preprocesal: l'expedient judicial i els nous procediments extrajudicials davant de notari o registrador

La conciliació, com a fórmula autocompositiva, es contempla en aquesta seu, per estar prevista en l'art. 139,1 I LJV, i en l'art. 81.1 Llei del Notariat.

Com a acord que evita el plet va deixar de ser obligatòria en la reforma de la Llei d'Enjudiciament Civil de 1984 i la veritat és que la seva aplicació no ha estat rellevant. Davant d'aquest fet la novetat de la Llei de Jurisdicció Voluntària és concedir a notaris i registradors realitzar també la funció conciliadora anteriorment residenciada en els tribunals.

L'eficàcia d'aquestes conciliacions serà també constituir un títol però en aquest cas extrajudicial (art. 83.1 Llei del Notariat), de manera que l'incompliment del que s'ha acordat permet acudir a l'execució, sotmetent-se a les singularitats -en matèria d'oposició, per exemple- de l'execució de títols extrajudicials. Si es

tracta de la conciliació davant el registrador la Llei no diu res al respecte, per la qual cosa caldrà entendre que té el valor de document públic sense valor executiu.

Resum

La finalitat del procediment concursal no és la liquidació del patrimoni, sinó la satisfacció dels crèdits. Ara bé, aquest cobrament, davant l'existència de múltiples deutes, s'efectua conjuntament, en lloc de manera individualitzada, com passa en l'execució singular.

El procediment s'ordena conforme a la vigència del principi de la *pars conditio creditorum* en lloc de fer-ho d'acord amb el que regeix en l'execució singular, *prior tempore potior iure*.

Per a evitar la malversació dels béns en concurs per una actuació descoordinada dels creditors s'adopten diverses mesures: posar totes les actuacions sota una direcció comuna, determinar el nombre de creditors (la denominada *massa passiva*), conèixer fins on arriba el patrimoni (l'anomenada *massa activa*), paralitzar l'exercici d'accions individuals contra aquest patrimoni, acumular-ne tots els processos, etc.

Informat pels principis d'unitat de disciplina i de sistema, se simplifica el procediment dels crèdits, se'n regula la classificació i s'acull una solució alternativa: arribar a un conveni o liquidar el patrimoni de manera ordenada. Fins i tot en determinades circumstàncies es pot regular un procediment abreujat i determinades alternatives al concurs orientades a solucions més àgils que permetin arribar a acords de refinançament.

Juntament al concursat es regula la figura dels administradors concursals, que han d'informar de la seva gestió i determinar les masses activa i passiva del concurs, i també el conjunt del procediment concursal, des de la sol·licitud i la declaració del concurs generadores de tot un rosari d'efectes jurídics que dependran en bona mesura de la declaració del concurs com a voluntari o oberta la fase de liquidació en fortuït o culpable; l'oposició eventual i la seva resolució.

La liquidació, a instància del deutor o del creditor o d'ofici, genera efectes sobre el concursat i els crèdits concursals que obren la fase de pagament als creditors.

La jurisdicció voluntària formen un conjunt molt variat de qüestions que atenen necessitats d'una tutela no jurisdiccional que abraça des que un subjecte qualificat actua per donar validesa a situacions o relacions jurídiques, fins a resoldre un desacord sense el veritable abast d'un procés, passant per altres incidents en què es crida a la intervenció judicial per a evitar futurs perjudicis.

Les característiques de la jurisdicció voluntària són: a) desjudicialització; b) alternativitat, i c) especialitat. I hi ha diferents classes d'expedients de jurisdicció voluntària: expedients de jurisdicció voluntària en matèria de persones; en matèria de família; en matèria de dret d'obligacions; en matèria de drets reals; expedients de subhastes voluntàries; expedients en matèria mercantil; conciliació.

Activitats

1. Enumereu les fases del procés concursal.
2. És preceptiva la intervenció del Ministeri Fiscal en el procediment concursal?
3. Que és l'institut preconcursal?
4. Quina importància té la publicitat en el procediment concursal?
5. Quan és procedent la proposta anticipada de conveni?
6. En quins casos és procedent la modalitat del procés concursal abreujat?
7. Què és l'acord extrajudicial de pagaments?
8. Quina és la naturalesa jurídica de la jurisdicció voluntària?
9. En cas d'incompliment del que s'ha acordat en una conciliació, com s'ha de procedir?
10. Quina és la relació entre els expedients de jurisdicció voluntària i processos judicials?

Activitats d'aprofundiment

1. La crisi econòmica que va començar a partir del 2008 ha propiciat la modificació d'aspectes importants de la legislació concursal. Analitzeu els principals objectes de cada una de les reformes de l'LC a partir del 2008.
2. Busqueu estadístiques del Consell General del Poder Judicial sobre el nombre d'expedients de jurisdicció voluntària ingressats en aquests últims anys (2016, 2017, 2018) i feu una valoració de les xifres resultants.

Exercicis d'autoavaluació

1. Quins òrgans són necessaris en el procediment concursal?
 - a) El jutge, l'Administració concursal i el Ministeri Fiscal.
 - b) El jutge i l'Administració concursal.
 - c) El jutge, l'Administració concursal i la junta de creditors.
 - d) El jutge, l'Administració concursal, la junta de creditors i els interventors.
2. La insolvència del deutor comú, quan la sol·licita aquest, es justifica mitjançant...
 - a) l'endeutament i l'estat d'insolvència.
 - b) la falta d'existència de béns lliures per al pagament, l'endeutament i l'estat d'insolvència.
 - c) el sobreïment en el pagament corrent de les obligacions del deutor, l'existència d'embaraments per execucions pendents que afectin de manera general el patrimoni del deutor; l'alçament o liquidació precipitada o ruïnosa dels seus béns pel deutor, o l'incompliment generalitzat de determinades obligacions.
 - d) la mera al·legació d'insolvència.
3. Qui comunica la declaració de concurs?
 - a) El deutor.
 - b) El Lletrat de l'Administració de Justícia.
 - c) L'Administració concursal.
 - d) L'Agència Estatal de l'Administració Tributària, la Tresoreria de la Seguretat Social i la Comissió Nacional del Mercat de Valors.
4. Els efectes de la declaració del concurs...
 - a) són diferents per al deutor, els creditors i els contractes i els perjudicials per a la formació de la massa passiva.
 - b) són semblants.
 - c) depenen de si es tracta d'un concurs voluntari o necessari.
 - d) són diferents per al deutor, els creditors i els contractes i els perjudicials per a la formació de la massa passiva, i quant a les facultats patrimonials del deutor depenen de si és concurs necessari o voluntari.
5. Una vegada declarat el concurs,...
 - a) no és possible la compensació dels crèdits i deutes del concursat (art. 58 LC), no se suspèn la meritació d'interessos (art. 59 LC) i l'exercici del dret de retenció (art. 59 bis LC), i no queda interrompuda la prescripció de les accions contra el deutor pels crèdits anteriors a la declaració, i es computa novament el termini, si escau, en el moment de conclusió del repetit conveni (art. 60 LC).

b) no és possible la compensació dels crèdits i deutes del concursat (art. 58 LC), se suspèn la meritació d'interessos (art. 59 LC) i l'exercici del dret de retenció (art. 59 bis LC), i no queda interrompuda la prescripció de les accions contra el deutor pels crèdits anteriors a la declaració, i es computa novament el termini, si escau, en el moment de conclusió del repetit conveni (art. 60 LC).

c) no és possible la compensació dels crèdits i deutes del concursat (art. 58 LC), se suspèn la meritació d'interessos (art. 59 LC) i l'exercici del dret de retenció (art. 59 bis LC), i queda interrompuda la prescripció de les accions contra el deutor pels crèdits anteriors a la declaració, i es computa novament el termini, si escau, en el moment de conclusió del repetit conveni (art. 60 LC).

d) és possible la compensació dels crèdits i deutes del concursat (art. 58 LC), no se suspèn la meritació d'interessos (art. 59 LC) i l'exercici del dret de retenció (art. 59 bis LC), i no queda interrompuda la prescripció de les accions contra el deutor pels crèdits anteriors a la declaració, i es computa novament el termini, si escau, en el moment de conclusió del repetit conveni (art. 60 LC).

6. Correspon dictar interlocutòria que posi fi a la fase comuna de concurs...

a) quan no s'hagi sol·licitat la liquidació, ni s'hagi aprovat o mantingut una proposta anticipada de conveni en els quinze dies següents a l'expiració del termini d'impugnació de l'inventari i de la llista de creditors.

b) quan no s'hagi sol·licitat la liquidació amb independència de les circumstàncies de l'opció *a*.

c) quan no s'hagi sol·licitat la liquidació, ni s'hagi aprovat una proposta anticipada de conveni i hagi transcorregut un mes.

d) Cap de les respostes anteriors no és correcta.

7. Els motius d'oposició del conveni són...

a) denúncia d'infracció de les normes establertes sobre el contingut del conveni.

b) denúncia d'infracció de les normes establertes sobre el contingut del conveni, de denúncia de la forma de les adhesions.

c) denúncia d'infracció de les normes establertes sobre el contingut del conveni, denúncia de la forma de les adhesions i falta de legitimació.

d) denúncia d'infracció de les normes establertes sobre el contingut del conveni, denúncia de la forma de les adhesions i denúncia de la constitució de la junta o de la seva celebració.

8. La fase de liquidació es pot efectuar...

a) solament a instància del deutor i del creditor.

b) solament d'ofici.

c) solament a instància del creditor.

d) a instància del deutor o creditor en alguns casos i d'ofici en uns altres.

9. La qualificació del concurs és preceptiva...

a) sempre.

b) mai.

c) quan s'obri fase de liquidació i quan el conveni estableixi una quitació de més d'un terç o una espera superior a un any.

d) quan el conveni estableixi una quitació de més d'un terç o una espera superior a un any.

10. L'incident concursal s'ha d'aplicar...

a) a totes les qüestions suscidades en el concurs sense tramitació específica que preveu la LC i a tots els judicis que s'acumulin a tenor dels articles 5è. i 51.1 LC, excepte sol·licitar actes administratius o impugnar-los.

b) a totes les qüestions suscidades en el concurs sense tramitació específica que preveu la LC i a tots els judicis que s'acumulin a tenor dels articles 5è. i 51.1 LC.

c) a cap de les qüestions esmentades en les opcions *a* i *b*.

d) als incidents que tinguin per objecte sol·licitar actes administratius.

Solucionari

Exercicis d'autoavaluació

De selecció

1. b); 2. c); 3. c); 4. d); 5. c); 6. a); 7. d); 8. d); 9. c); 10. a).

Abreviatures

AEAT Agència Estatal de l'Administració Tributària

AP Audiència Provincial

CNMV Comissió Nacional del Mercat de Valors

CNUDIM Principal òrgan jurídic del sistema de les Nacions Unides en l'àmbit del dret mercantil internacional. Òrgan jurídic de composició universal que es dedica a la reforma de la legislació mercantil a escala mundial durant més de quaranta anys. La funció de la CNUDMI consisteix a modernitzar i harmonitzar les regles del comerç internacional.

DGAFP Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions

LC Llei concursal

LJV Llei de Jurisdicció Voluntària.

MT Ministeri de Treball

MTI Ministeri de Treball i Immigració

NIF Número d'identificació fiscal

RPC Registre Públic Concursal

SS Seguretat Social

TGSS Tresoreria General de la Seguretat Social

UNCITRAL United Nations Commission on International Trade Law

Glossari

autenticació *f* Procediment de jurisdicció voluntària per a la protocol·lització de testament hològraf.

expedient *m* Procediment de jurisdicció voluntari. Es distingeix de *procés*, que implica exercici de les funcions jurisdiccionals.

massa activa *f* Conjunt de béns i drets integrats en el patrimoni del deutor en la data de la declaració del concurs i els que s'hi reintegrin o s'adquireixin fins al final del procediment.

massa passiva *f* Conjunt de crèdits contra el deutor comú que no tinguin la consideració de crèdits contra la massa.

pars conditio creditorum *loc* Principi general del dret concursal que suposa la igualtat de tots els creditors, de manera que implica l'eliminació del principi *prior in tempore potior iure*. La seva aplicació és una crida a tots els creditors del concursat perquè s'integrin en l'anomenada *massa passiva del concurs* i, a partir d'aquí, s'ideï una manera de satisfer la major part possible dels deutes en el menor temps possible. No s'aplica en el cas de crèdits privilegiats.

prior tempor potior iure *loc* Principi general del dret d'execució singular, en virtut del qual cobra primer qui actua primer jurisdiccionalment. No regeix per als crèdits privilegiats.

registre públic concursal *m* Registre on consten la declaració de concurs i altres resolucions que disposa la Llei concursal.

Bibliografia

- Armenta Deu, T.** (2018). *Lecciones de derecho procesal civil* (11a. edició). Madrid: Marcial Pons.
- Banacloche Palao, J.** (2015). *Los nuevos expedientes y procedimientos de jurisdicción voluntaria*. Madrid: La Ley.
- Carreras Llansana, J.** (1962). "Eficacia de las resoluciones de jurisdicción voluntaria". *Estudios de Derecho procesal* (amb M. Fenech) (pàg. 665 i seg.). Barcelona: Bosch.
- Diversos autors** (2013). *Problemas procesales del concurso de acreedores*. Cachón Cadenas, M.; Picó i Junoy, J.; Riba Trepal, C.; Ruiz de la Fuente, C. (coord.). Barcelona: Atelier.
- García-Rostán Calvin, G.** (2015). *El proceso concursal ante insolvencias conexas*. València: Tirant lo Blanch.
- Gómez Amigo, L.** (2016). *El nuevo régimen de los acuerdos extrajudiciales de pagos*. Madrid: Editorial Reus.
- Juan Sánchez, R.** (2009). "Jurisdicción voluntaria". A: M. Ortells Ramos. *Derecho procesal civil* (cap. 3). Cizur: Aranzadi / Thomson Reuters.
- Rojo Fernández-Río, Á.; Beltrán Sánchez, E.** (coord.) (2004). *Comentarios a la Ley Concursal*. Madrid: Civitas.
- Sanmartín Escriche, F.** (2017). *Comentarios a la ley 15/2015, de la jurisdicción voluntaria*. València: Tirant lo Blanch.
- Senés Motilla, C.** (2004). "La tramitación del procedimiento concursal". *Revista del Poder Judicial* (monogràfic). Madrid: Consejo General del Poder Judicial.
- Senés Motilla, C.** (2004). "El procedimiento de declaración de concurso y el incidente concursal". *Aspectos jurídicos del nuevo concurso de acreedores* (vol. I, pàg. 129-158; d.C: M.27.276-2004). Madrid: Ilustre Colegio de Abogados de Madrid.
- Tomás Tomás, S.** (2014). *La administración concursal: claves para entender su actual régimen jurídico*. Cizur Menor: Civitas-Thomson Reuters.